

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Petra Švejstilová

Název práce: Vnímání krajiny lidmi žijícími v blízkosti Vojenského újezdu Hradiště

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Klára Strohsová

1. **CÍL PRÁCE** (uvedte, do jaké míry byl naplněn): Cílem předkládané bakalářské práce je, jak uvádí sama autorka: „výzkum současného vnímání krajiny Vojenského újezdu Hradiště. Otázky jsou zaměřeny na vztah informátorů k této krajině, na historii, aktuální stav krajiny, budoucí vize. Snaha je zjistit, zda místní obyvatelé tuto krajinu znají, proč do ní chodí, přestože je to zakázané...“ a tak dále (str. 8). Cíl práce, jak si ho autorka nadefinovala v úvodu, byl naplněn, i když často velmi nešťastným způsobem, kdy závěr práce působí velmi vágně a chaoticky.

2. **OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Bakalářská práce je rozdělena do třech hlavních částí – část věnující se problematice studia krajiny v antropologii, část zabývající se Vojenským újezdem Hradiště a část pojednávající o výzkumu zaměřený na vnímání krajiny v blízkosti vojenského újezdu.

Do první části práce se autorka snaží zahrnout veškeré teoretické koncepty týkající se antropologie krajiny, avšak často i koncepty protichůdné, což není nijak reflektováno. Tuto směsici teoretických konceptů sama otevírá následujícím úvodem: „Já bych se chtěla zaměřit na několik mnou vybraných antropologů. Vyjmenování patří dle mne mezi nejcitovanější a mezi ty, kteří asi nejvíce přispěli k této problematice“. V práci jsou tak uvedeny práce antropologů Evanse-Pritcharda, Pierra Bourdieuho, Alfreda Gella, Barbary Bender, Christophera Tillyeho, Gibase a Pauknerové, Simona Schamy, Václava Cílka, atd. Pro práci by bylo přínosnější zvolit si jeden námět a pro tento námět pak zvolit vhodné teoretické koncepty a jen ty pak v této části práce vysvětlit a definovat. S této „směsice“ teoretických konceptů autorka pak vybírá různé pojmy a teorie, které roubuje na vlastní získaná data.

Část nazvaná Vojenský újezd Hradiště popisuje obecně vznik a charakteristiku vojenských újezdů, konkrétně pak vznik a charakteristiku Vojenského újezdu Hradiště, vymezuje Sudety a zaměřuje se na historii oblasti po roce 1945. Tuto část práce považuji za zdařilou.

Kapitola Vnímání krajiny – kvalitativní výzkum již tak zdařilá není. Autorka pro svůj všeobjímající výzkum a řadu výzkumných otázek vybrala deset respondentů „spadající do mladší generace; průměrný věk byl 30 let“. I když pro otázky týkající se proměny a paměti krajiny by bylo právě vhodné získat starší generaci jako své informátory. Studentka Petra Švejstilová se zpočátku kvalitativního výzkumu zaměřila na otázku, proč lidé z okolí vstupují do prostoru vojenského újezdu, když je to zakázaný. Závěr autorky je následující: „Domnívám se, že člověka odjakživa přitahovalo to, co je zakázané (...) a protože ze strany lidí dochází k nerespektování požadavků, které na ně klade určitý

system, můžeme hovořit o tzv. sociální deviaci“ (strana 34), přičemž je pak následně rozebírán pojem sociální deviace. Následně si autorka klade otázku, co respondenty kromě zákazu láká? A dochází k odpovědi, že procházky, načež je popisována novodobá turistika (strana 36). Autorka při této výzkumné otázce nepracuje například s konceptem hranic a vnímání hranice vlastního domova. Podobným nešťastným způsobem jsou pojímány i následující kapitoly, například kapitola „Informátoři a paměť krajiny“. Domnívám se, že pokud si autorka vybrala jako jedno ze svých témat paměť krajiny, měla si zvolit jako své informátory pamětníky a starší generaci. Takto dochází k závěru, že informátoři nevědí o např. vysídlení a znovuosídlení z důvodu nedostatečné výuce dějepisu na škole a nedostatku odborných publikací o českých dějinách 20. století (strana 37-38). Informátoři se i sami zmínili o příbězích či legendách spojených s vojenským újezdem Hradiště, ovšem autorka místo zakomponování příběhů do vnímání a paměti krajiny, vysvětluje legendu pomocí konceptů „urban contemporary legends“ Petra Janečka (na straně 41). Podobného „roubování“ je v celé bakalářské práci nadmíru.

Závěr práce není zdařilý. Petra Švejstilová má snahu všechny předchozí kapitoly a náměty shrnout (včetně teoretických konceptů, např. „*jak to s krajinou vypadá v české antropologii*“), nicméně často dospívá k banálním a ne příliš podařeným závěrům. Závěr práce se snaží vysvětlit vše, co v rozhovorech zaznělo, ale interpretace je často nevhodně zvolená.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Formální úprava bakalářské práce Petry Švejstilové je dobrá. Autorka správně cituje a odkazuje na literaturu. Grafická úprava je v pořádku. V práci jsou pouze drobné překlepy. Přílohy jsou zvolené vhodně. Autorka často používá nešťastné formulace, které velmi ubírají práci na odbornosti, např.: „Vzhledem k tomu, že studuji sociokulturní antropologii, snažila jsem se z těchto knih primárně nevycházet“ (Pozn. knihy přírodovědců; strana 15) nebo „Nejdříve se tedy jednalo o příležitostný (nahodilý nebo libovolný) výběr. To znamená, že jsou do vzorku vybráni jedinci, kteří jsou zrovna po ruce“ (strana 33).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Celkový dojem z bakalářské práce Petry Švejstilové je slabý. Autorka si zvolila velmi zajímavé a doposud ne příliš probádané téma. Bohužel však často nevhodně implementuje teorie na svoje získaná data z výzkumu. Práce je poznamenána trendem, kdy se autor snaží všeobejmout všechny náměty, která se k danému tématu nabízejí, ale ani jedno z témat není dobře ukotveno ani uzavřeno. Pro práci tak malého rozsahu jako je právě bakalářská práce by bylo přínosné zaměřit se pouze na jedno z navržených témat (např. paměť krajiny, hranice vlastního prostoru, apod.) a kvalitně s použitím vhodného výzkumu (a vhodných informátorů) toto téma rozpracovat. Práce je často více literární, nežli by byla odborným textem, což je také dáno použitou literaturou (např. Mikšíček 2009).

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- 1) Na straně 11 a 12 vysvětlujete tzv. fonologický ikonismus Alfreda Gella na příkladu lidí Umeda. Setkáme se s fonologickým ikonismem v souvislosti s krajinou i v českém jazyce? Případně prosím uveďte na příkladu.
- 2) Na straně 32 píšete: „Tento výzkum je flexibilní a subjektivní, ale tím pádem není tolik reprezentativní“. Prosím o vysvětlení.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě): dobře.

Datum: 17. 5. 2013

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie